

ਅਲੋਕ ਸਿੰਘ ਜੇ.

ਕਾਕੀ ਦੇਵੀ ਸਰਪੰਚ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਰਾਜ -2009 ਦਾ CWP ਨੰਬਰ 12643 ਉੱਤਰਦਾਤਾ

12 ਜੁਲਾਈ, 2010

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, 1950—ਆਰਟ.226—ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994—ਸ. 20 ਅਤੇ 208—ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ—ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ—ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਐੱਸ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮੁਅੱਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਐਕਟ ਦਾ 20—ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ, 1994 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 20(1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 208 ਅਧੀਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ / ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)(b)(c)(d)(e)(f) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰ। ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 208 (1)(k) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਪਰਾ ੭)

ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 208 (1)(k) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ

ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਸਤੀਸ਼ ਭਨੋਟ, ਵਧੀਕ ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ।

ਕੈਵੀਏਟਰ ਲਈ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

ਅਲੋਕ ਸਿੰਘ, 191 (ਮੌਖਿਕ)

(1) Pctitioner ਨੇ 17 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। 2009 ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ, ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ-ਜਵਾਬ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ 3 ਅਗਸਤ ਦਾ ਹੁਕਮ। 2009 ਨੂੰ ਸਕੱਤਰ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੰਜਾਬ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 1, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(2) ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਨਲਾਸ ਕਲਾਂ, ਬਲਾਕ ਰਾਜਪੁਰਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਓਨੀਸਰ, ਰਾਜਪੁਰਾ - ਨੇ ਪੱਤਰ ਨੰਬਰ 547. ਮਿਤੀ 23 ਜਨਵਰੀ, 2009 ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਲਤਾਨਾ ਗਿਰ। ਜੇਸੀਟਾ ਗਿਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਗਿਰ ਅਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦਿਆਲ ਗਿਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਸਰਪੰਚ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। 23 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐੱਸ. 2009, 17 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਾਲਾ ਆਰਡਰ ਅਨੁਬੰਧ ਪੀ-3। 2009 ਪੰਜਾਬ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20(4) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1994 (ਸੰਬੰਧ 'ਐਕਟ' ਲਈ) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣਾ।

(3) 17 ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। 2009. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਉਸਨੇ ਬਾਸੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਅਪੀਲ 3 ਅਗਸਤ ਦੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ , *ਦੁਬਾਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।* 2009 (ਅਨੁਲੱਗ P-5)।

1. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੰਚਾਇਤ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪਬਲਿਕ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਆਈ.ਐੱਡ.ਐਸ.ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰੇਹੜੀ-ਫੜੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਹੋਰ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 208 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਬਲਿਕ/ਪੰਚਾਇਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਨੇ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 208 ਤਹਿਤ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) ਸ੍ਰੀ ਸਤੀਸ਼ ਭਨੋਟ, ਐਡੀ. ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸੀ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅੰਤਿਮ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ।

(5) ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਅਤੇ 208 ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ:-

20. ਪੰਚ ਅਤੇ ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣਾ

(1) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ, ਕਿਸੇ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿਓ:-

(a) ਧਾਰਾ 208 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ।

(b) ਜੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ;

(c) ਸਰਪੰਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਧਾਰਾ 16 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

- (d) ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ (ਉਹ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ) ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।
- (e) ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋਇਆ ਹੈ; ਜਾਂ
- (f) ਜਿਸਦਾ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਚਾਹੇ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ :- ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ "ਦੁਰਾਚਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ: -

- (i) ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਦੋ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਫਾਈਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ।
- (ii) ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਦੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ, (ਹਾਇ) ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਨੂੰਨੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ
- (iv) ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੀ ਵੈਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਉਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ।
- (2) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੁੜ ਚੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ (ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- (3) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਿਸੇ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕੇਸ ਤਫਤੀਸ਼, ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਜਾਂ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਨੁਕਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

- (4) ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਅਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- (5) ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਪੰਚ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਵੱਲੋਂ ਬੁਲਾਈ ਗਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਚਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ।

(6) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਹੁਕਮ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

208. ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਲਈ ਅਯੋਗਤਾ।

(1) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੋਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ, -

(a) ਉਹ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ 25 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ 21 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ;

(b) ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(c) ਨੈਤਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ

(d) ਚੋਣ ਜੁਰਮ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

(e) ਨੂੰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 110 ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੰਗੇ ਵਿਵਹਾਰ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ

(f) ਮੈਡੀਕਲ ਆਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

(g) ਪੰਜਾਬ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾਵਾਂ ਐਕਟ, 1961, ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ, ਵਿਧਾਨਕ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਸਭਾ ਦਾ ਪੂਰਾ-ਸਮੇਂ ਦਾ ਤਨਖਾਹਦਾਰ

ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ; ਜਾਂ

- (h) ਇੱਕ ਆਦਤਨ ਅਪਰਾਧੀ (ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ) ਐਕਟ, 1952 ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ
- (i) ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਕਸ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ; ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਪਟੇਦਾਰ ਜਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ੇਅਰ-ਹੋਲਡਰ ਹੈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਜਾਂ
- (j) ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ; ਜਾਂ
- (k) ਸਰਪੰਚ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਰਕਮ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:
- (m) ਸੰਸਦ ਦੇ ਸਦਨ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ:

ਬਜ਼ਰਤੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ, ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵਚਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਂਬਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੇ ਸਦਨ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਣ ਜਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿਓ। ਸੰਮਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ;

- (n) ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਐਕਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 1955 ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਟਾਈਲਿੰਗ ਦੀ ਆਖਰੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ: ਜਾਂ

(o) ਸਰਪੰਚ ਜਾਂ ਪੰਚ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਪੂਰਾ ਚਾਰਜ ਬਲਾਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਹੈ।"

(7) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 20(1)(a) ਤਹਿਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 208 ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)(b)(c)(d) ਅਧੀਨ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (e) (f) ਉਪ- ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਅੱਗੇ

ਸੈਕਸ਼ਨ 20 ਦੀ ਧਾਰਾ (4), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜੇਕਰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 208(1)(k) ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੰਚਾਇਤ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(8) ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜੋ ਰਾਜ ਜਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਅਯੋਗ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼.

(9) ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ.ਸਿੱਧੂ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ., ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤਾਂ, ਪੰਜਾਬ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਿੱਜੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 2 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

(10) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਸਰਪੰਚ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, - ਮਿਤੀ

17 ਫਰਵਰੀ, 2009 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ (ਅਨੁਲੱਗ P-3) ਰਾਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਖੁਦ ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(11) ਸ੍ਰੀ ਜੀ.ਐਸ.ਸਿੱਧੂ, ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਦੇ ਹਲਫਨਾਮੇ ਤੋਂ ਵੀ, ਮੈਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 208 (1)(k) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (1) (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(12) ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। 17 ਫਰਵਰੀ, 2009 ਅਤੇ 3 ਅਗਸਤ, 2009 ਦੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੋਲਮਿਨ

KAKI DEVI SARPANCH v. STATE OF PUNJAB AND OTHERS 420
(*Alok Singh, J.*)